

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра німецької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

09

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСОБЛИВОСТІ СИНТАКСИЧНОГО, ФРАЗОВОГО НАГОЛОСУ ТА
ПАУЗАЦІЇ В СУЧАСНОМУ НІМЕЦЬКОМУ МОВЛЕННІ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – німецька

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад
включно), перша - німецька

Робоча програма навчальної дисципліни «Особливості синтаксичного, фразового наголосу та паузації в сучасному німецькому мовленні». Одеса: ОНУ, 2023. 15 с.

Розробники: Богуславський С. С., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології; Вербицька Т. Д., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології; Азарова І. І., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології; Никифорова І. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології; Кулина І. Г., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 1 від. "28" серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Наталя ГОЛУБЕНКО

Погоджено з гарантом ОПІ Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Інесса АЗАРОВА

Схвалено навчально-методичною комісією(НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від. "29" серпня 2023 р.

Голова НМК

Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3/3 годин – 90/90 змістових модулів – 2/2	Галузь знань: 03 гуманітарні науки Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
		6-й	6-й
		<i>Лекції</i>	
		-	-
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		36 год.	10 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	80 год.
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дати студентам уявлення про поняття наголосу та про особливості синтагматичного фразового наголосу у сучасній німецькій мові.

Завдання: сформувати та закріпити елементарні теоретичні знання студентів про поняття наголосу (словесного, синтагматичного, фразового тощо), розвивати у студентів на основі сучасної німецької мови вміння осмислено виділяти та характеризувати найбільш вагоме слово у синтагмі та у фразі (виділення нової інформації, наданою у реченні певною синтагмою).

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладознавства) та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних (ЗК):

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК08. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК09. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальних (СК):

СК01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку та англійську мови в усній та письмовій формі у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК08. Здатність вільно і усвідомлено оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК12. Здатність до організації ділової комунікації німецькою, англійською та українською мовами.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПР06. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПР11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів німецькою англійською та українською мовами.

ПР12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПР14. Використовувати німецьку та англійську мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:** основні ознаки наголосу (словесного, синтагматичного, фразового тощо) та правила, що стосуються особливостей синтагматичного фразового наголосу у сучасній німецькій мові.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **вміти:** аналізувати німецькі речення у будь – якому тексті та осмислено виділяти і характеризувати найбільш вагоме слово у синтагмі та у фразі, виділяти нову інформацію, яка надана у реченні певною синтагмою, що сприятиме безакцентному володінню німецькою вимовою.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Akzent (Betonung), die Verteilung der Akzente im Wort

Thema 1. Der Begriff des Wortakzentes. Wesen der Akzentuierung in den Sprachen.

Thema 2. Der deutsche Wortakzent. Geschichtlicher Überblick über den deutschen Wortakzent.

Thema 3. Arten des Akzentes in Bezug auf phonetische Mittel und auf seine Stelle.

Thema 4. Grade des Wortakzentes: Hauptbetonung, Nebenbetonung, unbetonte starke Silbe, unbetonte schwache Silbe, schwebende Betonung.

Thema 5. Akzente in ein- und mehrsilbigen Wörtern. Die Grundmodelle des deutschen Wortakzentes.

Змістовий модуль 2 Satzakzent, seine Aufgaben und Funktionen

Thema 6. Satzакzent, seine Aufgaben und Funktionen. Abstufen des Satzакzentes.

Thema 7. Kommunikative Gliederung des Satzes und des Textes.

Thema 8. Typische Satzакbetonung und seine Funktionen. Nicht Typische Satzакbetonung und seine Funktionen.

Thema 9. Festlegung der Stellungen für die Satzакzente. Die Hauptакbetonung und seine Rolle. Die Nebenакbetonung und seine Rolle.

Thema 10. Regeln der Satzакzentuierung. Wesen der Sprechpausen. Die Begriffe „normale Akzentuierung“ und „emotionale Akzentuierung“.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Очна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лб	інд	ср		л	п	лб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.												
Акцент (Betonung), die Verteilung der Akzente im Wort												
Thema 1. Der Begriff des Wortakzentes. Wesen der Akzentuierung in den Sprachen.	6		2			4	8		2			6
Thema 2. Der deutsche Wortakzent. Geschichtlicher Überblick über den deutschen Wortakzent.	6		2			4	8		2			6

Thema 3. Arten des Akzentes in Bezug auf phonetische Mittel und auf seine Stelle.	8		4		4	8		2		6
Thema 4. Grade des Wortakzentes: Hauptbetonung, Nebenbetonung, unbetonte starke Silbe, unbetonte schwache Silbe, schwebende Betonung.	8		4		4	12				12
Thema 5. Akzente in ein- und mehrsilbigen Wörtern. Die Grundmodelle des deutschen Wortakzentes.	8		4		4	10				10
Разом за змістовим модулем 1:	36		16		20	46		6		40
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.										
Satzakzent, seine Aufgaben und Funktionen										
Thema 6. Satzакzent, seine Aufgaben und Funktionen. Abstufen des Satzакzentes.	6		4		2	12				12
Thema 7. Kommunikative Gliederung des Satzes und des Textes.	12		4		8	12				12
Thema 8. Typische Satzbetonung und seine Funktionen. Nicht Typische Satzbetonung und seine Funktionen.	12		4		8	12				12
Thema 9. Festlegung der Stellungen für die Satzакzente. Die Hauptbetonung und seine Rolle. Die Nebenbetonung und seine Rolle.	12		4		8	4		2		2
Thema 10. Regeln der Satzакzentuierung.	12		4		8	4		2		2

Wesen der Sprechpausen. Die Begriffe „normale Akzentuierung“ und „emotionale Akzentuierung“.											
Разом за змістовим модулем 2:	54		20			34	44		4		40
Усього годин	90		36			54	90		10		80

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
1	Thema 1. Der Begriff des Wortakzentes. Wesen der Akzentuierung in den Sprachen. (обговорення нової теми, виконання практичних вправ). Основна література: 1 – с. 110-116; 2 – S. 10-14.	2	2
2	Thema 2. Der deutsche Wortakzent. Geschichtlicher Überblick über den deutschen Wortakzent. (обговорення нової теми, виконання практичних вправ). Основна література: 1 – с. 234-245; 2 – S. 21-24.	2	2
3	Thema 3. Arten des Akzentes in Bezug auf phonetische Mittel und auf seine Stelle. (обговорення нової теми, виконання практичних вправ). Основна література: 1 – с. 149-158. Додаткова література: 1 – с. 104-106.	4	2
4	Thema 4. Grade des Wortakzentes: Hauptbetonung, Nebenbetonung, unbetonte starke Silbe, unbetonte schwache Silbe, schwebende Betonung. (обговорення нової теми, виконання практичних вправ). Основна література: 2 – S. 14-18. Додаткова	4	

	література: 3 – S. 4-16.		
5	Thema 5. Akzente in ein- und mehrsilbigen Wörtern. Die Grundmodelle des deutschen Wortakzentes. (обговорення нової теми). Основна література: 1 – с. 98-106; 2 – S. 31-35.	4	
6	Thema 6. Satzакzent, seine Aufgaben und Funktionen. Abstufen des Satzакzentes. (обговорення нової теми, виконання практичних вправ). Основна література: 2 – S. 35-42. Додаткова література: 1 – с. 4-16.	4	
7	Thema 7. Kommunikative Gliederung des Satzes und des Textes. (обговорення нової теми). Основна література: 1 – с. 45-78; 2 – S. 11-15.	4	
8	Thema 8. Typische Satzbetonung und seine Funktionen. Nicht Typische Satzbetonung und seine Funktionen. (обговорення нової теми, виконання практичних вправ). Основна література: 1 – с. 35-42. Додаткова література: 1 – с. 30-56.	4	
9	Thema 9. Festlegung der Stellungen für die Satzакzente. Die Hauptbetonung und seine Rolle. Die Nebenbetonung und seine Rolle. (обговорення нової теми, виконання практичних вправ). Основна література: 2 – S. 15-22. Додаткова література: 3 – S. 20-36.	4	2
10	Thema 10. Regeln der Satzакzentuierung. Wesen der Sprechpausen. Die Begriffe „normale Akzentuierung“ und „emotionale Akzentuierung“. (обговорення нової теми, виконання практичних вправ). Основна література: 1 – с. 135-142. Додаткова література: 1 – с. 20-46.	4	2
Усього годин:		36	10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/вид завдання	Кількість годин	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
1	Thema 1. Der Begriff des Wortakzentes. Wesen der Akzentuierung in den Sprachen. (вивчення теоретичного матеріалу, написання конспекту з виокремленням основних теоретичних положень, підготовка до практичного заняття). Додаткова література: 1 – с. 110-116; 2 – S. 10-14.	4	6
2	Thema 2. Der deutsche Wortakzent. Geschichtlicher Überblick über den deutschen Wortakzent. (підготовка до практичного заняття). Додаткова література: 1 – с. 105-108; 3 – S. 21-24.	4	6
3	Thema 3. Arten des Akzentes in Bezug auf phonetische Mittel und auf seine Stelle. (вивчення теоретичного матеріалу, підготовка до доповіді). Додаткова література: 1 – с. 104-106.	4	6
4	Thema 4. Grade des Wortakzentes: Hauptbetonung, Nebenbetonung, unbetonte starke Silbe, unbetonte schwache Silbe, schwebende Betonung. (підготовка до практичного заняття). Основна література: 2 – S. 14-18. Додаткова література: 3 – S. 4-16.	4	12
5	Thema 5. Akzente in ein- und mehrsilbigen Wörtern. Die Grundmodelle des deutschen Wortakzentes. (вивчення теоретичного матеріалу, підготовка до доповіді). Основна література: 1 – с. 98-106; 2 – S. 31-35.	4	10
6	Thema 6. Satzакzent, seine Aufgaben und Funktionen. Abstufen des Satzакzentes. (підготовка до практичного заняття). Основна література: 2 – S. 35-42.	2	12
7	Thema 7. Kommunikative Gliederung des Satzes und des Textes. (вивчення теоретичного матеріалу, підготовка до доповіді). Основна література: 1 – с. 45-78; 2 – S. 11-15.	8	12
8	Thema 8. Typische Satzbetonung und seine	8	12

	Funktionen. Nicht Typische Satzbetonung und seine Funktionen. (вивчення теоретичного матеріалу, написання конспекту з виокремленням основних теоретичних положень). Основна література: 1 – с. 35-42. Додаткова література: 1 – с. 30-56.		
9	Thema 9. Festlegung der Stellungen für die Satzakzente. Die Hauptbetonung und seine Rolle. Die Nebenbetonung und seine Rolle. (підготовка до практичного заняття). Основна література: 2 – S. 15-22. Додаткова література: 3 – S. 20-36.	8	2
10	Thema 10. Regeln der Satzakzentuierung. Wesen der Sprechpausen. Die Begriffe „normale Akzentuierung“ und „emotionale Akzentuierung“. (вивчення теоретичного матеріалу, написання конспекту з виокремленням основних теоретичних положень). Основна література: 1 – с. 135-142. Додаткова література: 1 – с. 20-46.	8	2
Усього годин:		54	80

9. Методи навчання

Словесні: пояснення правил наголосу в німецькій мові, пояснення, як виділяти і характеризувати найбільш вагоме слово у синтагмі та у фразі, як виділяти нову інформацію, яка надана у реченні певною синтагмою.

Наочні: ілюстрація, демонстрація.

Практичні: самостійні завдання, тренувальні практичні вправи (усні та письмові) рецептивні, репродуктивні та продуктивні, некомунікативного, умовно-комунікативного та комунікативного видів.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Методи поточного контролю: оцінювання усних відповідей, письмових завдань як на практичних заняттях, так й виконаних самостійно.

Підсумковий контроль: формою підсумкового контролю за даною дисципліною є залік.

Критерії оцінювання

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	зараховано	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної дисципліни, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання з кожної теми поточного контролю.
85–89	B		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного контролю виконав не в повному обсязі.
70–74	D		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно і самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання поточного контролю з кожної теми.
60–69	E		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
35–59	FX		не зараховано з можливістю повторного складання

0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вмів викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.
------	----------	---	---

11. Питання для поточного контролю

1. Der Begriff „Akzent“ und seine Aufgaben.
2. Wesen der Akzentuierung in den Sprachen.
3. Der deutsche Wortakzent und seine Besonderheiten.
4. Geschichtlicher Überblick über den deutschen Wortakzent.
5. Die Verteilung Akzente im Wort.
6. Arten des Akzentes in Bezug auf phonetische Mittel und auf seine Stelle.
7. Grade des Wortakzentes.
8. Die Hauptbetonung im Wort und seine Aufgaben.
9. Die Nebenbetonung im Wort und seine Aufgaben.
10. Unbetonte starke Wortsilbe.
11. Unbetonte schwache Wortsilbe.
12. Schwebende Wortbetonung.
13. Akzente in einsilbigen Wörtern.
14. Akzente in mehrsilbigen Wörtern.
15. Die Grundmodelle des deutschen Wortakzentes.
16. Satzakzent und seine Aufgaben.
17. Satzakzent und seine Funktionen.
18. Abstufen des Satzakzentes.
19. Kommunikative Gliederung des Satzes und des Textes.
20. Typische Satzbetonung und seine Funktionen.
21. Nicht Typische Satzbetonung und seine Funktionen.
22. Regeln der Satzakzentuierung.
23. Wesen der Sprechpausen.
24. Festlegung der Stellungen für die Satzakzente.
25. Die Hauptbetonung und seine Rolle.
26. Die Nebenbetonung und seine Rolle.
27. Syntagmatische Betonung oder Satzbetonung.
28. Der Sprechakt und seine Besonderheiten.
29. Der Begriff „Normale Akzentuierung“.
30. Der Begriff „Emotionale Akzentuierung“.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль.

Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю студент набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Поточний контроль										Загальна оцінка
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Голубенко Л.М., Кулина І.Г., Никифорова І.В. Основи фонетики німецької мови: Навчально-методичний посібник. – Одеса: Атлант, 2011. 52 с.
2. Verbitskaja T.D., Grischina T.V. Deutsch akzentfrei. 2 Aufl., Odesa, Astroprint, 2014, 133 S.
3. Робоча програма навчальної дисципліни «Особливості синтаксичного, фразового наголосу та паузації в сучасному німецькому мовленні».

Одеса: ОНУ, 2023. 15 с.

4. Силабус навчальної дисципліни «Особливості синтаксичного, фразового наголосу та паузації в сучасному німецькому мовленні».

14. Рекомендована література

Основна

1. Стеріополо О.І. Фонетика і фонологія німецької мови. Теоретичний курс. Підручник для студентів, викладачів закладів вищої освіти та науковців. Авторський колектив: Стеріополо О.І. – Вид. 2-ге, перероблене і доповнене. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 395 с.
2. Hirschfeld U., Reinke K. Phonetik im Fach Deutsch als Fremd- und Zweitsprache: Unter Berücksichtigung des Verhältnisses von Orthografie und Phonetik. Grundlagen Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Band 1. Erich-Schmidt-Verlag, 2016. 42 S.

Додаткова

1. Таранець В.Г. Енергетична теорія мови, Одеса, Друкований дім, 2014, 188 с.
2. Duden. Das Aussprachewörterbuch. – 7., komplett überarbeitete und aktualisierte Auflage. Duden, 2015. 928 S.
3. Krech E.-M., Stock E., Hirschfeld U., Anders L.C. Deutsches Aussprachewörterbuch. Berlin, N. York: W. de Gruyter, 2010. 1076 S.

15. Електронні інформаційні ресурси

<https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110215564/html>

https://www.researchgate.net/publication/285028640_The_differences_between_German_pronunciation_dictionaries_Grosses_Worterbuch_der_deutschen_Aussprache_1982_Duden_2005_Deutsches_Ausspracheworterbuch_2009

<https://www.duden.de/woerterbuch>

<https://www.dw.com/de/deutsch-lernen/s-2055>